రావూరి భరద్వాజ

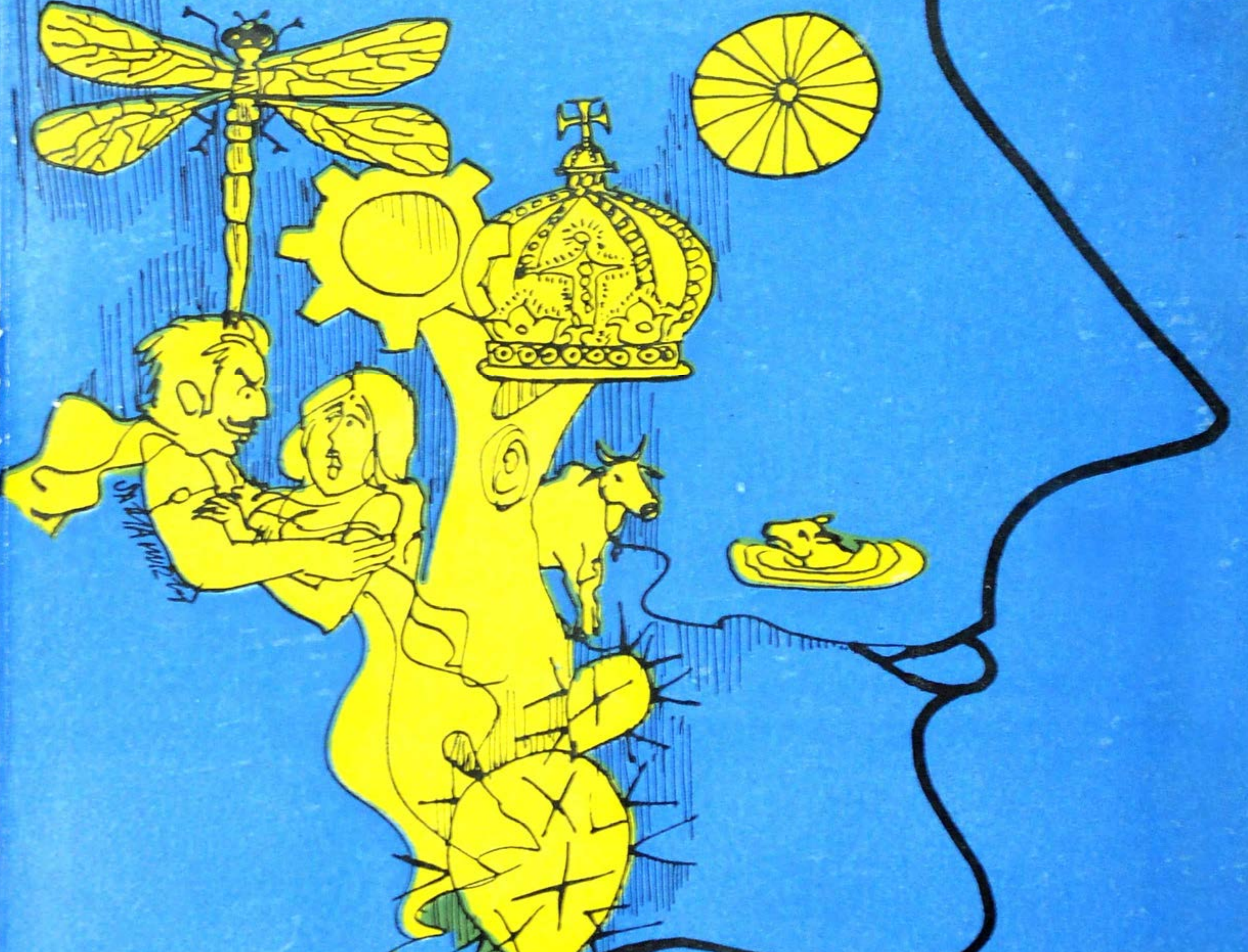

పాడ్యమి

కథల సంపుటి

డాక్టర్ రావూరి భరద్వాజ

సంపాదకీయం

భరద్వాజ తొలి కథా సంపుటం 1950వ సంవత్సరంలో వెలువడింది. ఆ పుస్తకం పేరు ''రాగిణి''. దాన్ని ప్రచురించింది కళావాణి పబ్లికేషన్స్ తెనాలి వారు. ఈ కథలను ఏర్చి కూర్చి, చిన్న సంపాదకీయంతో ప్రజలకందించిన వారు శ్రీ శార్వరి.

అసలంతకు ముందే మరో కథా సంపుటం రావలసి ఉంది. ఆ పుస్తకం పేరు 'ప్యాడమి'. దాన్ని ప్రచురించ వలసింది 'కవితా కుటీరం' అన్న సాహితీ సంస్థవారు. ఈ సంస్థను, భరద్వా, శార్వరి కలిసి ఏర్పాటు చేశారు. ఈ 'పాడ్యమి' కథా సంపుటం త్వరలో వెలువడబోతున్నదని, తెనాలి నుండి ప్రచురింపబడే 'జ్యోతి' పక్షపత్రికలో ఒక ప్రకటన కూడా వెలువడింది. ఆర్థిక కారణాల వల్లా, దక్షత లేకపోవడం వల్లా, ఆ పుస్తకం వెలుగును చూడనే లేదు.

మూడున్నర దశాబ్దాల తర్వాత 117 పుస్తకాలు అచ్చుయ్యాక, 118వ పుస్తకంగా వస్తున్న ఈ కథా సంపుటానికి కూడా 'పాడ్యమి' అన్న పేరునే భరద్వాజ ఖయం చేశాడు. అందులో ఈ పేరుగల కథ లేకపోవడం నాకు ఆశ్చర్యం కలిగించలేదు. ఆ మాట కొస్తే 'వసుంధర' అన్న కథా సంపుటిలో కూడా, ఆ పేరున్న కథ లేదు. ఒక పుస్తకంలో వున్న ఏదో ఓ కథ పేరునే, పుస్తకానికి పెట్టడం, మనకు ఆనవాయితీగా వస్తున్నదే!

ఈ సంపుటంలోని కథలు చాలా కొత్త తరహాకు చెందినవి. మద్రాసులో, ధనికొండ హనుమంతరావుగారి పత్రికల్లో పనిచేస్తున్నప్పుడూ, అంతకు ముందూ, ఆ తరువాత కూడా, కథా రచనలో రకరకాల ప్రయోగాలు చేశాడు.

భరద్వాజ చేసిన ఈ ప్రయోగాలు విషయానికి సంబంధించినవీ, అభివ్యక్తికి సంబంధించినవీ కూడా ఇవన్నీ విజయవంతమయ్యాయి.

ఇప్పుడు, మరో కొత్త ప్రయోగం చేశాడు భరద్వాజ. ఒక పదానికున్న నానార్థాలకూ, అర్థచ్ఛాయలకూ అవగతం చేసుకొని, అందుకు అనుగుణంతా, కథను అల్లుకొంటూ రావడం వీటిలోని ప్రత్యేకత. నిజానికిది పాండిత్యానికీ, భాషా శాస్త్రానికీ సంబంధించిన వ్యవహారం, ఇందులో

బరువూ, క్లిష్టతా కూడా ఉన్నాయి. ఎంతో ఆసక్తి వుంటే తప్ప, ఇటువంటి వాటి జోలికి సాధారణ పాఠకులు వెళ్ళరు. ఆ బరువును, క్లిష్టతను కొంత 'ఆవంత'- 'తేనీరు' - 'పుట్టి' అన్న కథలు, ఇందుకు ఉదాహరణలుగా పేర్కోవచ్చు.

నిత్య జీవితంలో తనకు తారస పడిన ప్రతి వ్యక్తినీ, ఎదురైన ప్రతి సంఘటననూ, తన రచనలో ఎక్కడో ఒకచోట, ఎప్పుడో ఒకప్పుడు భరద్వాజ స్పర్శలో, రసగుళికగా మారడం మనకు తెలిసిందే! ఒకానొక సాధారణ వ్యక్తి, అతని రచనలో అసాధారణ వ్యక్తిగా భాసించడం కూడా మనకు తెలిసిందే! ఆకాశవాణిలో అప్పుడప్పుడు వినిపించే ''ప్రకటించిన కార్యక్రమానికి బదులు'' అన్న ఒక ప్రకటన చుట్టూ అద్భుతమైన కథను భరద్వాజ అల్లుకొచ్చాడు. ఈ కథలో- నిత్య జీవితంలోని ఎన్నో సంఘటనలను ఎంతో కళాత్మకంగా చిత్రించాడు.

''ఆమె కథ- కాదు కళ్ళ కథ- కాదు కాదు ఆ కళ్ళ కథ'' అన్న రచనను 'కథ' అంటే సరిపోదు. దానికొక వచన కథాకావ్యంగా రచయిత తీర్చిదిద్దాడు. భరద్వాజ దృష్టి వైశిత్యానికీ, కథా కథన శిల్ప విన్నా ణానికీ, ఇదొక ప్రతీక. తన రచనకు సంబంధించిన ప్రతి సూక్ష్మాంశధాన్నీ భరద్వాజ ఎంతస్పష్టంగా దర్శించగలడో, అంత స్పష్టంగానూ పఠితకు దర్శనీయం చేయగలడనడానికి ఈ కథ ఒక అచ్చుమచ్చు.

''కథానాయకుడు దొరికాడు; ఇక కథ దొరకాలి'' అన్నది ఓ సరికొత్త శిల్పాన్ని పొదువుకున్న కథ. విషయం మామూలుదే! ఒక అమ్మాయి, ఒక అబ్బాయి, ప్రేమించుకొంటారు. అబ్బాయి అమ్మాయిని మోసం చేసి వెళ్ళిపోతాడు. ఆ అమ్మాయికో కొడుకు పుడతాడు. ఆ కొడుకే కథానాయకుడంటారు భరద్వాజ. పుంజీలకొద్దీ ప్రతీకలను, మనముందు పరమాద్భుత రీతిలో పరచుకొంటూ పోతాడు రచయిత. కథానాయకుని భయాలు, కోపాలు ఇష్టా యిష్టాలు, భరద్వాజ మనకు చెపుతున్నాడనుకొంటాం. అలా చెబుతూనే, కథానాయకుడు మనస్తత్వాన్నీ, ఆ మనస్తత్వం వెనుక గల చేదు అనుభవాల పరంపరనూ మనకు అవగతం చేస్తాడు.

''ఈసారికిలా పోనీండి'' అన్న రచనలో భరద్వాజ నవలలలోని రెండు పాత్రలు మనకు తారసపడతాయి. 'పాకుడు రాళ్ళు' నవలలోని మంజరి పాత్ర; 'కాదంబరి' నవలలోని 'కౌముది' పాత్ర; రచయితను కలుసుకొని, తమ నెందుకలా చిత్రించిందీ చెప్పమని నిలదీసి అడుగుతాయి. ఆ పాత్రలడిగిన ప్రశ్నలన్నింటికీ, భరద్వాజ సోపపత్తికంగా సమాధానాలిస్తాడిందులో. ఈ రెండు నవలలను గురించీ, వివిధ పత్రికలలో వెలువడిన విశ్లేషణాత్మక వ్యాసాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని, భరద్వాజ ఈ రచన చేశాడనిపిస్తుంది. ఆయా వ్యాసాలలోనూ, సమీక్షలలోనూ, విమర్శలలోనూ వెలిబుచ్చిన సందేహాలన్నింటికీ; ఇందులో సమాధానాలు దొరుకుతాయి. ఇదొక నూతన పద్ధతి.

1949వ సంవత్సరంలోనే 'పాడ్యమి' కథా సంపుటి వెలువడి వుంటే, అందులో ఏ తరహా కథలుండేవో ఊహించటం మనకంత కష్టం కాదు. 'రాగిణి'లోనూ, 'కొత్త చిగుళ్ళు'లోనూ వున్న కథల్లాంటివే ఉండేవి! ఈ 'పాడ్యమి' అలాంటిది కాదు. రెండున్నర దశాబ్దాల వైవిధ్య పూరితమైన జీవితానుభవాల సారాన్నంతా వొడిసి పీల్చుకొని, పూర్తిగా విరగపండిన కథలు- ఈ సంపుటిలో

చోటు చేసుకొన్నాయి. విషయమూ కొత్తదీ! కథా కథన రీతి కొత్తదే!! చదివి చూడండి మీకే తెలుస్తుంది!!

కవిరాజ సాహితీ సదనమ్ **త్రిపురనేని సుబ్బారావు**

హైదరాబాద్ - 890 **26-1-1984**

1. ఆవంత (17-11-82 ఆంధ్ర (వార)ప్రభలో ప్రకటితం)
2. ప్రకటించిన కార్యక్రమానికి బదులు... (14-5-82, ఆంధ్ర (వార)పత్రికలో ప్రకటితం)
3. తే నీరు (24-782 ఋంధ్ర (దిన) ప్రభలో ప్రకటితం)
4. కథానాయకుడు దొరికాడు: ఇక కథ దొరకాలి (అక్టోబరు, 1983 విపులలో ప్రకటితం)
5. పుట్టి (జూన్ 1983 సాధనలో ప్రకటితం)
6. ఈసారి కిలా పోనీండి! (విశాలాంధ్ర 10-9-83, 18-983, 25-983, 2-10-83వ తేదీ సంచికలలో ప్రకటితం)
7. ఆమె కథ - కాదు కళ్ల కథ - కాదు కాదు ఆ కళ్ల కథ (17-9-82 ఆంధ్ర (వార) పత్రికలో ప్రకటితం)

వీరందరకూ కృతజ్ఞతలు

మిత్రులు

శ్రీ పి.బాబుల్ రెడ్డి

గారికి

ఆవంత!

అయ్యా/ అమ్మా!

పాతికేళ్ళ కిందట నా వయస్సు ముప్ఫయ్ ఏళ్ళు. నా ముప్ఫయ్యో ఏట - మీకూ - తెలిపిన సంగతే; నేను మద్రాసులో ఉన్నాను.

అసలూ - అది కాదు సంగతి!

"సర్వజ్ఞ నామ ధేయము

శర్వునకే, రావుసింగ నరపాలునికే

యుర్విం జెల్లును, తక్కొరు

సర్వజ్ఞుండనుట, కుక్క సామజ మనుటే!"

ఎవరు చదివారో గుర్తు లేదు గానీ, ఆ పద్యం చదివి, వో అక్షరాన్ని అటూ ఇటూ మార్చి, మళ్లీ చదివి, అందులోని చమత్కారాన్ని చెప్పుకుంటూ పోయారాయన.

శాస్త్రిగారు - అదే- రామకృష్ణ శాస్త్రిగారు - గట్టిగా సిగరెట్టు లాగి, సవాదుగా పొగ వదులతూ సాభిప్రాయంగా నా వేపు చూశారు. ఆ చూపుకు అర్థమేమిటంటే-

"నాయనా! అలాంటి పజ్జాలు నీ కేమన్నా వచ్చునా? వస్తే గిస్తే చదవరాదా?" అని.

శ్రీరంగం నారాయణబాబు గారు కూడా నా వేపు చూశారు. మా ధనికొండ హనుమంతరావు, ఈలోగా వేయించిన వేరు సెనగలు - కాయలు సుమా- తెప్పించారు.

"తగిన మగవాని కౌగిటం దవిలియున్న

అళిచికుర యౌవనమ్మది యౌవనమ్ము

తగని మగవాని కౌగిటం దవిలియున్న

అళిచికుర యౌవనమ్మది - యౌ-వనమ్ము

"అన్నానో లేదో 'భేషో భేషు' అంటూ వెన్ను చరిచారు మల్లాది శాస్త్రిగారు.

శ్రీరంగం నారాయణబాబుగారి కళ్ళు వో క్షణం పాటు 'జిల్లు'మని మెరిశాయి.

"మరేమనుకొన్నారు- మావాడంటే! అక్షరాలా- శాస్త్రిగారూ!- మావాడేనండీ!" అంటూ ఇంతలా ఉబ్బిపోయాడు మా ధనికొండ.

అదిగో- ఆ తరువాత జరిగిన చర్చ- ఈ కథకు మూలబీజం అయిందండీ!

"పజ్జాల్లో ఇలాంటి చమక్కులు చాలా చాలా చూపించవచ్చు గానండీ శాస్త్రిగారూ, వచనంలో కుదరదండీ" అని నిక్కచ్చీ చేసుకొని, నా వేపు చూపి, శాస్త్రిగారివేపూ చూసి, ఏదో అనుమానం లోపల మసకలాడగా, "కుదరదేమోననుకొంటానండీ!" అని వాక్యాన్ని కాస్తంత దిద్దుకొన్నారు

నారాయణబాబు!

చెప్పొగదూ- మల్లాది శాస్త్రిగారు చెప్ప వలసినదంతా చూపులతోనూ, చిరునవ్వులతోనూ చెబుతారని!

“అసలు మనం ప్రయత్నం చేయాలిగదా బాబుగారూ! చేశాక- మనకు సాధ్యం కాకపోతే అప్పుడందాం- ‘మనకు సాధ్యం కాదండీ’ అని. అస్సలు మనం ప్రయత్నించకనే పోతిమి. అలాంటప్పుడు ‘కుదరదు’ అనుకోవడమూ తప్పే, ‘కుదరదేమో’ అనుకోవడమూ తప్పే!” అన్నాను నారాయణ బాబుగారితో.

ఈ అనడముందే- కాస్త గొంతు పెంచే అని ఉంటాను. అంతో ఇంతో రోషంతోనూ అని ఉంటాను.

ఎందుచేతనా?

ఆ వయస్సు అలాంటిది!

ఆ క్షణాన మనస్సులో నాటుకున్నదండీ ఈ కథా బీజం!

మొదణ్ణించీ నాకో దిక్కుమాలిన అభ్యాసముంది. కలం పుచ్చుకొని ‘ఏం రాయడం? ఎలా రాయడం?’ అని ఎప్పుడూ ఆలోచించను. ఏం రాయవలసిందీ, ఎలా రాయవలసిందీ లోపల ఎప్పుడో ఖరారయి పోయి ఉంటుంది. చేయవలసిందేమిటంటే- లోపల ఉండి పోలేక, నన్ను కకావికలు చేసి పారేసే దాన్ని కాగితాల మీదకు వడ్డించడం. ఈ వడ్డన ఒక్కోసారి సద్యోగర్భంలా చటుక్కున జరిగిపోతుంది. ఒక్కొక్కసారి అడక్కండి- ఏళ్ళూ పూళ్ళూ పడుతుంది.

మరో దిక్కుమాలిన అలవాటేమిటంటే-ఆ కథకు మంచి ‘శీర్షిక’ దొరకాలి. కథ యావత్తూ పండి, పక్వమయి, సిద్ధంగానే ఉంటుంది. కానీ శీర్షికోదయం జరగదు. అదేదో జరిగిందాకా- కథ రాదు.

అదృష్టవశాత్తూ- ఈ కథకు ఆ ఇబ్బంది కూడా లేకుండా పోయింది. ముందుగా ‘ఆలవింత’ అని రాశాను. అయితే ‘ఆవలింత’ను ‘ఆలవింత’గా మార్చడం నాకెందుకో నచ్చలేదు. అందుకని ‘ఆవంత’గా దాన్ని సవరించాను.

అయ్యా, అమ్మా!

‘ఆవంత’ కథాక్రమం బెట్టిదనిన-

సందేహం లేదు. చలమయ్య చాలా పెద్ద మనిషి. ఆలోచించిగానీ మాటను పెదవి మీదికి రానీయడు. వచ్చిందా- హరిహరాదులు అడ్డమొచ్చినా దానికి తిరుగు చెప్పడు. ‘మాట నిలబెట్టుకోవడం’ అన్న లక్షణం- అసలా వంశంలోనే ఉంది. చలమయ్య తండ్రి బసవయ్య. ఆయన అక్షరాలా బసవదేవుడే! అప్పుడెప్పుడో ఆ వూళ్ళో సత్రం కట్టిస్తానన్నాడట. ఆయనకు నీలిమందు వ్యాపారంలో చావు దెబ్బ తగిలింది. అయినా బసవయ్య గారు ఆడిన మాట తప్పలేదు. నష్టంలో నష్టంగా ఆయనగారు నాలుగెకరాల పాటి పొలం అమ్మేసి, కొండ వాలునే తన పేరు మీదుగా సత్రం

కట్టించేశాడు.

తండ్రి పేరును చలమయ్యగారు నిలబెట్టడమే కాదు. ఇంకా పెంచేశారు కూడా. ఆ సత్రం దాపులోనే చలమయ్య బావి తవ్వించారు. ఆ సత్రానికి తనో నాలుగెకరాల పొలం- అదీ పాటి పొలమే- దానంగా రాసేశారు. ఆ పొలం మీద అయివేజుతో 'సదాచారం' నడిపే ఏర్పాట్లు చేశారు.

అలాంటి చలమయ్య కూతురు పెళ్ళి విషయంలో మాట తప్పుతాడా? కూతురు ఒంటిమీది బాలతొడుగుఇన్ని గురించి వయ్యంకునితో చెప్పడంలో తభావతు లొచ్చాయిట. అవతలి వారు యాగీకి దిగారు.

"అప్పుడన్నదే, ఇప్పుడూ అంటున్నాను. ఎపిల్లదానికి 'వడ్డాణం' ఉన్నదన్నానే గానీ 'గజ్జెల వడ్డానం' ఉన్నదనలేదు" అన్నాడు చలమయ్య.

"మాకు - అలాగెలా వినిపించిందయ్యా మరి?" అన్నారు అవతలి వారు.

"నే నన్నదానికి నేను జవాబుదారీగానీ, మీరు విన్నదానికి నే నెలా జవాబుదారీ తీసుక్కొంటానయ్యా? మీరు వేయి వింటారు- లక్ష వింటారు. మరి నేనేం చేయనూ?" అన్నాడు చలమయ్య స్థిమితంగా.

"మీ ఇంట్లో - అస్సలు గజ్జల వడ్డానమే లదా?" అన్నాడు వియ్యంకుడు, అనుమానంలోకి పడిపోతూ.

"ఉంది. ఉందిగానీ, అది మా ముసల్దాని సొత్తు. ఈ ఇంటి పెద్ద కోడలే దాన్ని పెట్టుకోవాలి గానీ ఇంటి ఆడపడుచులు కారు. ఈ ఆనవాయితీ చాలా కాలంగా మా ఇంటా వంటా ఉన్నదే!" అన్నాడు చలమయ్య, తలగుడ్డ తీసి దులిపి, భుజం మీద వేసుకొంటూ.

మేళాలు ఆగిపోయాయి. వచ్చిన వారందరూ దిక్కు తోచక బిత్తరపోయి చూస్తున్నారు. ఈ ఒక్క సంగతీ తెలితే ఇక సూత్రధారణం జరిగిపోతుంది.

"పోనీండి బావగారూ! వడ్డానం ఎలానూ ఇస్తున్నారు. ఇక గజ్జల దగ్గరా మనం పేజీ పడవలసింది? తరువాత ఇస్తాననండి- కార్యం జరిగిపోతుంది" అని సలహా ఇచ్చారెవరో.

"అన్న మాట మీద నిలబడాలయ్యా! కావాలని ఇప్పుడు అడగమనండి. ఇచ్చేస్తాను. అంతేగానీ, బాల తొడుగుల్లోనే గజ్జల వడ్డానం కూడా ఉన్నదని వారు బుకాయిస్తే- ఇహ - కుదరదు. నేనా మాట అనలేదు- ముమ్మాటికీ చెబుతున్నాను అ-న-లే-దు. నా మాటలో 'ఆవంత' తేడా ఉంటే నన్ను బొడ్లో చెయ్యేసి నిలబెట్టి మరీ కడిగేయండి! అంతేగానీ- మనుషుల్ని ఇరుకుల్లో బిగించేసి, దత్తి తీర్చుకోడం నా వంశంలోనే లేదు" అన్నాడు చలమయ్య భగ్గురుమని మండిపోతూ.

నలుగురూ కలగజేసుకుని అవతలి వారికి సర్దిచెప్పి సూత్రధారణం చేయించారు.

సందేహం లేదు. చలమయ్య చాలా పెద్దమనిషి. ఆలోచించి గానీ మాటను పెదవి మీదికి రానీడు. వచ్చిందా-హరిహరాదులు అడ్డ మొచ్చినా ఆ మాటకు(ఆవ(గింజ)ంత తేడా రానీడు.

* * *

అప్పారావు చిరాకుపడుతున్నాడు. చిన్న వాళ్ళమీద గావు కేక లేస్తున్నాడు. పెద్దవాళ్ళను, ఏమీ అనలేక - ఆ కోపం నాలాంటి వాళ్ళమీద చూపిస్తున్నాడు. వాడేదో అన్నాడని కాదు గానీ అసలు మాకు మాత్రం బుద్ధీ జ్ఞానం ఉండక్కర్లా! రెండు మాసాల కిందట - పనిమాలా అందర్నీ పిలిచి, ఫలానా రోజున మొదటి రిహార్సల్ జరుగుతుందనీ, అప్పటికి అందరికీ పోర్షన్లు రావాలనీ మా అప్పారావు చిలక్కు చెప్పినట్లు చెప్పాడు. 'సరే' నన్నాం. సగానికి సగం మందికి పట్టుమని పది డైలాగ్స్ కూడా రాలేదు.

"ఇలాగయితే లాభం లేదురా! మనం పండక్కు నాటకం ఆడలేం! పోనీ మానేద్దామంటావా? ఎవడికో పుట్టిన బిడ్డ కింద, మన సమాజం ఉండడం నాకిష్టం లేదు" అన్నాను, పుస్తకాన్ని నేలకేసి విసిరేస్తూ.

కాస్సేపాగి నేనే అన్నాను-

"పోనీ ఇంకోపని చేద్దాం! ఇదే మొదటిసారిగనుక, మరీ అంతలా బిగదీసుకుపోకూడదు. ఎవరెవరికి ఏ యే సీన్స్ వస్తాయో తెలుసుకొందాం! అంతవరకూ రిహార్సల్ వేద్దాం. కొంత గాక పోయినా, కొంతయినా నాటకం నలుగుతుంది. రెండో రిహార్సల్ వారం పది రోజుల్లో ఏర్పాటు చేద్దాం. నువ్వన్నట్లు (పాపం! అసలు వాడేమీ అనలేదండీ) ఆ రోజుక్కూడా పోర్షన్ రానివాళ్ళను నాటకంలోంచి లాగి పారేదాం! ఏమంటావ్?" అన్నాను అప్పారావును చల్లబరిచే ఉద్దేశంతో.

"ఏదోలా అఘోరించండి! నేనిక్కడ కూచుంటా. మీ ఇష్టం వచ్చిన సీన్స్ తగలెయ్యండి... అంతా అడవా సరుకు దొరికింది" అని గొణుక్కున్నాడు అప్పారావు.

ఏదోరకంగా అప్పారావు దారికొస్తాడన్న నమ్మకం నాకుంది. మా చేత నాటకం ఆడించడమన్నది వాడి జీవిత లక్ష్యం కాదు. 'దర్శకత్వం: ఫలానా!' అని పేరు తెచ్చుకోవడమే అప్పారావు జీవిత లక్ష్యం. ఈ లక్ష్య సాధనకు మేం ఉపయోగపడతామనుకున్నాడు గనక, మా చేత నాటకం వేయిస్తున్నాడు. మేం 'కా'దన్నా మనుకోండి- ఇంకో సమాజాన్ని పట్టుకొంటాడు. అప్పారావు సంగతి నాకు తెలీనిదేమీ కాదు.

ఆరా తీస్తే నాలుగో రంగంలోని, రెండో సీనులో ఉండే పోర్షన్లు కంఠతా వచ్చినట్లు తేలింది.

ఆ సీను ఎలా ప్రారంభమవుతుందంటే...

అంతకుముందు సీనులో మహారాజుగారు సకల సైన్యాలతో యుద్ధానికి బయలుదేరి వెళ్ళిపోయారు. ఆ ప్రభువులుంగారు రణోత్సాహంతో బయలుదేరబోయే ముందు, అపశకునాలు ఎదురవుతాయి. అయినా, వారు వినరు. శత్రురాజుతో జరిగిన ఘోర సమరంలో రాజుగారు తీవ్రంగా గాయపడ్డారు. ఆ వార్త మహా రాణికి తెలిసింది. ఇదీ జరిగిన కథ.

తెర లేవగానే మహారాణి జుత్తు విరబోసుకుని ఒక మూలగా ఒదిగి కూచుని ఉంటుంది. అప్పుడే పదహారేళ్ళ వయస్సుగల ఆమె కుమారుడు రంగ ప్రవేశ చేస్తాడు. వస్తూనే తల్లిని చూసి, ఆమె కన్నీటిని తుడుస్తాడు. తుడిచిందాకా ఒక్క డైలాగ్ లేదు. తుడిచాక- ప్రేక్షకుల వైపు తిరిగి చేయి చాపి సంభాషణను ప్రారంభిస్తాడు- ఇలాగా!

“జననీ! అవక్ర పరాక్రమోపేతుడైన మగధ భూపతి తనయ యుద్ధవార్తలు విని కంట తడి పెట్టినదన్న యపకీర్తిని మన వంశమునకు రానీయకుము. ఆ నాగాధీశుడెంత? వాని సైన్యమెంత? నన్ను బాలకుడని భావించకుము. మాతులుంగ, లుంగ, లవంగ, చూతకేతకీ, భల్లాటకామ్ర విపినములనైన జొచ్చి, మదీయ బహుజల దర్పముతో ఆ నాగుని వీచమడచి, దంతముల నూడబెరికి, కాలు సేతులు బంధించి నీ పాదముల కడ నుంచనిచో నా జన్మమెందులకు తల్లీ! కాల్పనా? నాగుని కవోష్ణ రుధిరధారలతో నీ పాదాబ్జముల నభిషేకింతునని- ఇదె- ప్రతిజ్ఞ సేయుచాన్నడ. ‘ఆవంత’ను నీ చెత చేరనీయకుము- ఇదె వెడలుచున్నాడటను. ఓరీ! ఎవడురా అక్కడ? వాయువేగ మనోవేగములనధక్కరించు మదీయ జవనాశ్వమును సుసజ్జితము కావింపుము! నేనిదె వచ్చుచున్నాను. నాగహంతకా! నేటితో నీ చావు మూడినది. కాచుకొమ్ము.”

అప్పుడు మహారాణి వారు ఇలాగా అంటారు?

“వీరపుత్రా! నేటికి నా పుట్టువు చరితార్థమయినది. నేను వీరపత్నిని మాత్రమే కాదు, వీరమాతనని నేడే గ్రహించితిని, నీ వంటి శూర, వీర కిశోరము నా తనయుడై యుండగా, ‘ఆ-వంత’ ‘ఆవంత’యు నాదరి చేరదు” అంటుంది.

అంతటితో ఆ సీన్ ముగుస్తుంది.

“ఇలాగే అన్ని సీన్లూ మనం చేయాల్రా! పోర్షన్లు వచ్చాయిగానీ, మాడ్యులేషన్స్ సరిగ్గా లేవు. మూమెంట్స్ కూడా సరిగ్గా లేవు... ‘జవనాశ్వమును సుసజ్జితము కావింపుము’ అన్నవెంటనే ‘వీరపుత్రా! నేటికి నా పుట్టువు’ అంటూ మహారాణి గారి సంభాషణ ప్రారంభం కావాలి. అంతేగానీ, ‘నేటితో నీ చావు మూడినది. కాచుకొమ్ము’ అన్న తరవాత రాణిగారు ఏమీ అనకూడదు. ‘కాచుకొమ్ము’ అంటూనే రాజకుమారుడు స్టేజీమించీ వెళ్ళిపోతాడు. కనక రాణిగారు డైలాగు ‘సుసజ్జితము కావింపుము’ అన్న తరువాత ప్రారంభం కావాలి. రాణిగారి డైలాగులో ఆఖరి వాక్యం ఏమిటి? ‘నీ వంటి శూర, వీర కిశోరము నాతనయుడై యుండగా ఆ వంత ఆవంతయు నా దరిజేరదు’ అనే గదా! ఈ మాటలంటున్నప్పుడు రాజకుమారుడు తల్లి పాదాలకు నమస్కరించాలి. ‘దరిచేరదు’ అన్న మాట అవుతూ, అవుతూ ఉండగానే ‘ఓరి నాగహంతకా! నేటితో నీ చావు మూడినది. కాచుకొమ్ము’ అంటూ వెళ్ళిపోవాలి. కొడుకు వెళ్ళినవేపు మహారాణి చూస్తుండగా తెరపడుతుంది” అన్నాడు అప్పారావు.

“సరిగ్గా అలాగే జరగాల్రా!” అన్నాను నేను కూడా.

అప్పారావు కాస్త తేరుకొని, మాడ్యులేషన్ గురించి చిన్న సైజు ఉపన్యాసమిచ్చాడు.

“చూడమ్మాయ్! ఈ సీను రక్తి కట్టడం పూర్తిగా నీ మీదనే ఆధారపడి ఉంది. అన్ని వాక్యాలూ రైలు బద్దీల్లాగా అప్పగించవాకు. గొంతును స్వాధీనంలో ఉంచుకోవాలి. వ్యాక్యాల్ని వొదుగులతో అనాలి. మాట వరసకు చెబుతున్నా. ‘ఆవంత ఆవంతయు నా దరిచేరదు’ అన్న వాక్యం వేమన పజ్జం లాగా బుడబుడా అప్పగించేశావ్. అది తప్పు మొదటి ‘ఆవంత’ అనేప్పుడు ‘ఆ’ తరువాత ఒక అరక్షణం జాగా ఇచ్చి ‘వంత’ అని అనాలి. ఆఁ- ఎందుకో చెబుతాను. ఇక్కడ ‘ఆ’ అంటే ‘ఆ యొక్క’ అని అర్థం. ‘వంత’ అంటే విచారం, శోకం, బాధ, సంతాపం, ఏడ్పు, కష్టం, ఇంకా ఇంకా

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/book/Padyami

* * *